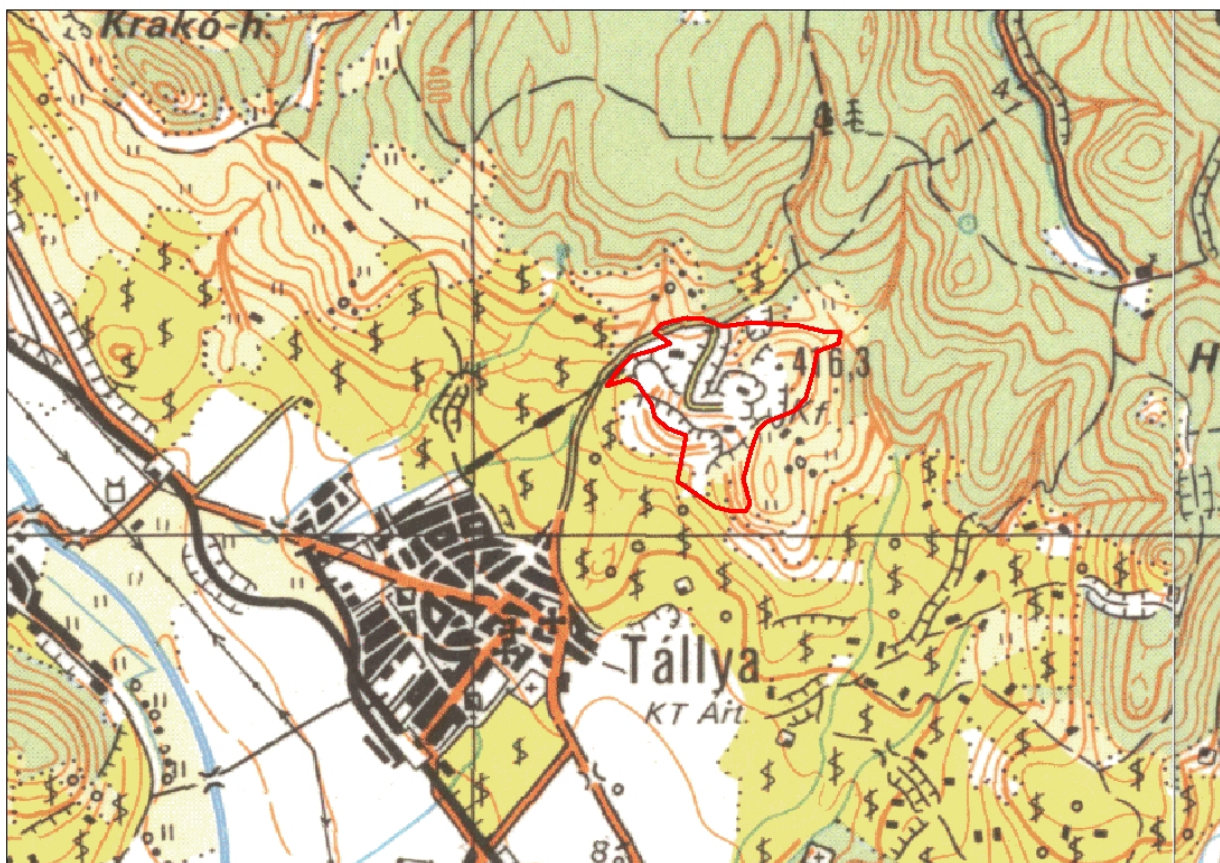

"Tállai-Bányaüzem" kapacitásnövelésének Natura 2000 hatásbecslése

Celldömölk 2021

1. Azonosító adatok

1.1. A terv készítőjének, illetve a beruházónak a neve, címe, elérhetősége

terv készítő: Mesterházy Attila (természetvédelmi szakértő) 9500 Celldömölk Hunyadi u. 55. Tel: +36-30444-7068

beruházó: COLAS Északkő Kft., H-3915 Tarcal, Malom u. 10.

1.2. Az adatlap kitöltésében részt vevő személyek, szervezetek neve, címe, elérhetősége, szakmai referenciáinak leírása

Mesterházy Attila (természetvédelmi szakértő) 9500 Celldömölk Hunyadi u. 55. Tel: +36-30444-7068

Referenciák:

Szakértői tevékenység végzésére jogosító engedély száma: SZ-0060/2012

Natura 2000 hatásbecslések készítése Natura 2000 területeken:

Szemenye: kavicsbánya nyitás 2004

Szentgyörgyvölgy: telekösszevonás 2005

Győrvar: Sárvíz melletti halastó építése 2005

Győrvar: Sió-patak tározó bővítése 2006

Nemeskocs: halastóépítés 2006

Dobri: csapadéktározó létesítése 2006

Vásárosmiske: tervezett tó a Cinca-patak mellett 2006

Keszthely: Keszthely V. dolomitbánya bővítése 2007

Rezi: „Rezi Dolomit II.” bányatelek kialakítása 2007

Kiscsehi: budafapusztai tározó építése 2007

Zalaszentgrót, Zalabér, Zalaistvánd, Kemendollár: vízerőmű építés a Zala-folyón 2007

Zalavég: tervezett tározó a Széplaki-patakon 2007

Sótony: szennyvíztelep létesítés 2007

Balatongyörök: halastó kialakítás 2007

Gáborjánháza: végleges más célú hasznosítás 2007

Zalaegerszeg kerékpárút 2008

Lenti kerékpárút 2008

Csesztreg kavicsbánya-bővítés 2008

Alsórajk tőzegbánya-bővítés 2008

Szigetköz-Mosoni-Duna vízügyi beavatkozások 2010

Tereprally verseny Ny-Magyarországon 2010

Felsőcsatár, Pornóapáti: Pinka-folyó rehabilitációs munkái 2011

Órtilos: útkorszerűsítés 2012

Ordacsehi: élőhelyrekonstrukció 2012

Sajóhídvég kavicsbányabővítés 2012

Koloska-völgy vadaspark létesítés 2013

Bakonybél-Csehbánya erdészeti feltáró út létesítés 2013

Bakonykoppány (dolomit) bányabővítés 2013

Hidegkút (dolomit) bányabővítés 2013

Szentgotthárd, Facsemetekert permetezés 2014
Dunakiliti-Doborgaz kerékpárút 2014
Gyöngyös-patakon tervezett vízügyi beavatkozások 2014
Vaskeresztes Pinka mederrendezés 2016
Fakivágás Rába menti holtágakban 2016
Tisza-kécske 2D szeizmikai mérés 2016
Alsóörs vizespálya létesítés 2017
Bag 3D szeizmikai mérés 2017
Endrőd 2D szeizmikai mérés 2017
Kerkaszentkirály holtág rehabilitáció 2017
Nagymaros vezetékrekonstrukció 2017
Alsóörs vizespálya létesítés 2017
Bag 3D szeizmikai mérés 2017
Endrőd 2D szeizmikai mérés 2017
Kőszeg, erdészeti feltáró út építése 2017
Csákberény-Csákvár kerékpárút építése 2018
Gönc kerékpárút építése 2018
Gyirmót, termálvízbevezetés 2019
Szombathely-Kőszeg elkerülő út létesítése 2019
Babot-kút vízbázis rekonstrukció 2020
Kőszeg, erdészeti feltáró út létesítése 2020
Keszthely, Pajtika dolomitbánya bővítése 2020
Balatonakaratya, kikötő létesítés 2020

2. Az érintett Natura 2000 terület

2.1. A Natura 2000 terület neve és kódja, amelyre a terv vagy a beruházás várhatóan hatással van

Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel (Kód: HUBN10007)

A terület státusza (megjelölendő):

- ☐ **különleges madárvédelmi terület**
- ☐ különleges természetmegőrzési területnek jelölt terület
- ☐ kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területnek jelölt terület
- ☐ jóváhagyott különleges természetmegőrzési terület
- ☐ jóváhagyott kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
- ☐ különleges természetmegőrzési terület
- ☐ kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

2.2 Azoknak a közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhelytípusoknak a felsorolása, amelyeknek valamely állományára vagy természetvédelmi helyzetére a Natura 2000 területen hatással lehet a terv vagy beruházás

Fajok

(*Lanius collurio*) töviszúró gébics

(*Bubo bubo*) uhu

3. A beruházás

3.1. A Natura 2000 területre hatással lévő terv vagy beruházás bemutatása, céljának meghatározása

A COLAS Északkő Kft. a jogosultságában lévő „Tállya-Bányaüzem” védnevű bányatelken (továbbiakban bányatelek) engedélyezett bányászati tevékenysége során kapacitásnövelést tervez.

A bányatelek területén földtani adottságaiból eredően az andezit nagy területeken, minimális talaj és fedőréteg eltávolítása után könnyen hozzáférhető és gazdaságosan kitermelhető.

A művelésre tervezett terület földtanilag megkutatott területen helyezkedik el, bányatelekkel lefedett, a bányászati jogosultság az engedélykéreőé.

3.2. A terv vagy beruházás mérete, jelentősége, tervezett időtartama

A kapacitásbővítés helyeit a külfejtés D-i és Ny-i oldalára, valamint a meddőhányó hasznosítás céljából a régi meddőhányók területére tervezik.

A kitermelést és a meddőhányó anyagának helyi osztályozását követően a haszonanyagot a bányatelken lévő bányaüzemben végzik el, ahonnan törés és osztályozás után kerül értékesítésre, kisebb részt közvetlenül kerül a felhasználókhoz

A művelés során folyamatosan végzik a tájrendezést azokon a területeken, ahol további bányászati tevékenység már nem lesz.

A bánya területén a mobil gépek karbantartását, nagyobb javításait nem végzik, ez megfelelő szervizekben történik.

A bányászati tevékenység a bányafelügyelet által jóváhagyott kitermelési műszaki üzemi terveknek megfelelően történik.

A bányászati tevékenység kezdési időpontja a hatósági engedélyeztetési folyamat időigényétől függ, annak befejezése után elkezdődik. Ez optimális esetben 2022. I. negyedéve.

A bánya maximális termelési kapacitása 1 875 000 t/év lesz.

A maximális termelési kapacitással számolva a bánya működését két évre becsüljük. Ezt természetesen jelentősen befolyásolhatja a piaci igények alakulása. Két év után a kapacitás visszaáll a jelenlegire.

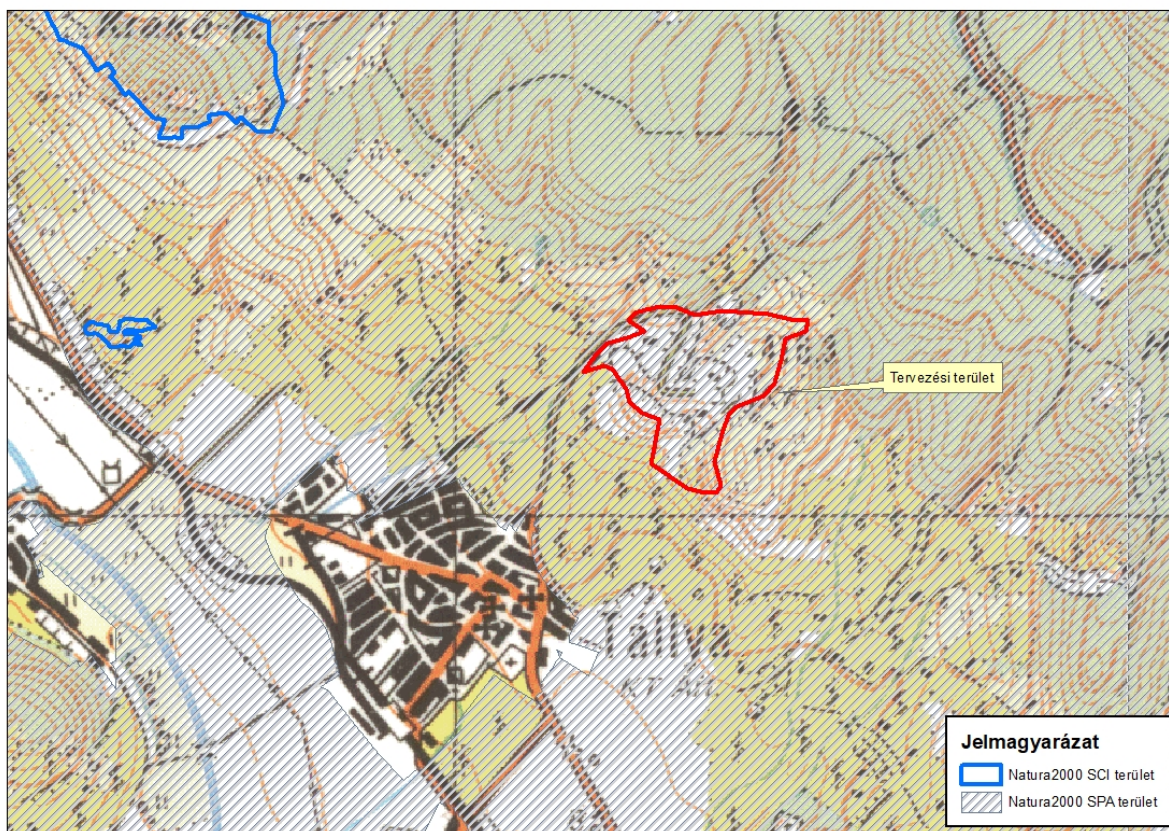
A munkanapok száma a törvényes munkaidőnek megfelelő, mintegy 255 nap évente. A munkavégzés csak nappali fény mellett zajlik.

Idényjellegű szüneteltetést nem tervezünk. A kitermelés megrendelés hiányában viszont szünetelhet. Ez az időtartam előre nem meghatározható. Amennyiben a teljes szüneteltetés időtartama - amikor semminemű munkavégzés nem történik - három hónapnál hosszabb azt a bányafelügyeletnek bejelentjük, amennyiben meghaladja az egy évet, úgy a szüneteltetésre vonatkozóan műszaki üzemi terv készítése szükséges.

A bányatelek területe 126 ha 4135 m² aminek

- határpillérein, valamint.
- É-i részén, a jelenlegi bányagödör É-i peremén nem terveznek bányászati tevékenységet.

3.3. A terv vagy beruházás térbeli kiterjedése, az általa igénybe vett terület és az okozott hatás nagysága, kiterjedése, térképi ábrázolása

1. ábra: A tervezési terület áttekintő térképe

3.4. A terv vagy beruházás kivitelezésének várható időtartama, valamint a kivitelezés során várható átmeneti hatások bemutatása (felvonulási létesítmények, anyagerőhelyek, a szállítás vagy egyéb személy- és gépjárműforgalom zavaró hatása stb.)

A bányászat kapacitásnövelésének élővilág-védelmi szempontból nincs jelentős környezeti hatása, mivel a területen jelenleg is engedélyezett bányászati hasznosítás folyik. A kapacitásnövelés során új területe nem kerülnek igénybevételre. A kapacitásnövelés során a bányászatból származó zajterhelés, emberi jelenlét növekszik, a vadvilág elkerüli az építési területet, ez azonban átmeneti, a nappali zavarás az élővilágot jelentősen nem befolyásolja. A tervezett területen, a botanikai és zoológia vizsgálatok szerint, nem ismerünk olyan élőhelytípust vagy fajt, melyen jelenléte kizárná a bányászati munkálatok elindítását. A közösségi jelentőségű madárfajok populációinak fennmaradása a védőerdőkben és bányászati terület műveléssel nem érintett részein biztosított. A fejtés, anyagmozgatás, szállítás jelenleg is zavart, degradált élőhelyeket érint. A közösségi jelentőségű madárfajokra főleg a kitermeléssel és szállítással járó por és zajszennyezés lesz hatással. Tapasztalatok szerint az uhu költését a nem célirányos tevékenységek nem zavarják meg, a faj több esetben megtelepszik működő bányákban. Az emberi környezetben megtelepedő töviszúró gébics a zajterhelésre nem érzékeny, a porszennyezés hatása a faj fészkelőhelyeit csak kismértékben érinti.

3.5. A terv vagy beruházás megvalósításához szükséges létesítmények ismertetése

A Tállyai Bányáüzemben a kitermelés módja sorozatrobbantásos kőzetjővesztés. A lerobbantott kőzet szállítása az előosztályozó (előtörő) feladási pontjára dömperekkel történik. A bunkerből a kőzet a VF 866-2V típusú vibrációs adagolón keresztül jut a C160 típusú pofás törőgéphez.

A VF vibrációs adagolóba beépített két rácsos síkon leválasztott 0/150 mm méretű meddő anyag a CVB 2050 II típusú vibrátorra kerül. Ezen az osztályozóberendezésen, piaci igények és az osztályozó síkok lyukméretének függvényében az alábbi termékek állíthatók elő: 0/22, 0/32, 0/45, 0/63, 0/90. A készterméket szállítószalaggal kidepózzák.

A VF adagoló síkjain fennmaradó 150 mm-nél nagyobb méretű kőzet a C160 pofás törőgéphez kerül. A törőgép töretének szemnagysága - a jellemzően használt, 175 mm-es törőrésnél - 20/320 mm. Ez a félkész termék szállítószalagon keresztül jut a ~10.000 tonna hasznos térfogatú puffer tárolóra (köztes tároló). A puffer tároló feladata, hogy biztosítsa a primer és szekunder technológiai rendszerek egymástól független, hatékony üzemeltetését. A primer törési technológia feldolgozó kapacitása ~ 750 t/h.

A puffer tárolón elhelyezett anyag szállítószalag rendszeren keresztül egy nagy teljesítményű (~ 500 t/h) HP 500 típusú kúpos törőbe kerül. A törő töretét egy darab nagy felületű, 3 síkú osztályozó berendezésen választják szét különböző frakciókra. Az osztályozó berendezésen több különböző késztermék előállítása és deponálása lehetséges a síkok közötti váltólapok beállításával. Az osztályozó berendezéshez csatlakozó szállító szalagon keresztül jut a 4(22)/63 mm szemcseméretű köztes termék a távolsági szalagra, majd ezen keresztül a telepi részen található puffer depóniába. A távolsági szalag szállítási teljesítménye ~ 500 t/h. A technológia vezérlése, szabályozása teljesen automatikus, a rendszer biztonságos felügyeletét kiépített kamerarendszer segíti. A porképződés minimalizálása érdekében nedves porlekötő rendszer került kiépítésre a technológia jelentősebb kiporzást eredményező pontjain (pl. átadási pontok).

Az új technológia építésének befejezése után ezen osztályozó berendezésnél csatlakozik egymáshoz a másodtörési és a harmad törési, osztályozási technológia.

A bányarészben jellemzően, termelési igények függvényében alkalmazott mobil termelő berendezések:

- 1 db kőzetfűrő (Atlas Copco ROC F9C),
- 1 db lánctalpas kotró (Caterpillar 390FL),
- 5 db dömpér (2 db KOMATSU HD465-7, 2 db KOMATSU HD605-8, 1 db Caterpillar 773F),
- 3 db homlokrakodó (Volvo L110, Volvo L350H, Caterpillar 950H),
- 1db lánctalpas kotró batározási feladatokra (New Holland E215LC),
- időlegesen, további gyártási kapacitások biztosítására mobil törő / osztályozó berendezések (pl. Metso LT106S, MFL RCI 100/100, Keesstrac NOVUM 4215, kúpostörő) és a mobil törő / osztályozó berendezések kiszolgálásához szükséges lánctalpas kotró és homlokrakodó.

A dömperek és homlokrakodók – aktuális feladatoktól függően - mindkét üzemrészen (bánya, telep) dolgozhatnak.

Az elsődleges és másodlagos törési, osztályozási technológia berendezései:

- ~ 430 m szállítószalag rendszer (technológiai berendezések összekötése, késztermékek depózása),
- pofás törő adagoló (VF 866-2V),
- pofás törő (Metso C160),
- kétsíkú osztályozó berendezés (CVB 2050P),
- háromsíkú osztályozó berendezés (TS403),
- kúpos törő (Metso HP500).

3.6. A terv vagy beruházás hatásterületén lévő természeti állapot ismertetése

3.6.1. A tervezési terület térségének általános jellemzése

A tervezési terület a Tokaj-Zempléni-hegyvidék középtájon belül a Szerencsi-dombság kistájban helyezkedik el, növényföldrajzilag az Északi-középhegység flórávidékének (Matricum) Zempléni-hegység flórájárásához (Tokajense) tartozik.

A Szerencsi-dombság növényzete a szomszédos Hegyaljához hasonló. A dombságot eredetileg cseres tölgyes, melegkedvelő tölgyes állományai boríthatták, néhol sztyepprétfoltokkal váltakozva, amelyekből mára csak apróbb foltok maradtak meg. A monoki-erdő cseres tölgyesei némi átmenetet mutatnak a Harangod lösztábláját egykor uraló tatárjuharos lösztölgyes felé. A sztyepprétek reliktum állományai a terület nyugati peremi dombsorain maradtak fenn, ritka löszpusztai fajokkal: *Agropyron pectiniforme*, *Allium marginatum*, *Astragalus excapus*, *Iris aphylla* subsp. *hungarica*, *Pulsatilla grandis*, *P. montana*, *Stipa dasyphylla*, *S. tirsia*. A térség legértékesebb része a lösztábla Hernád felé meredeken leszakadó része. Itt az egykori löszgyepek kis területű foltjai több értékes fajt őriznek: *Amygdalus nana*, *Echium maculatum*, *Phlomis tuberosa*, *Taraxacum serotinum*. Jelenleg a kistáj túlnyomó része szőlőművelés alatt áll, esetleg felhagyott terület. A regenerálódó, visszaalakuló gyepfoltok gazdag pusztai növényzetűek, a gazdagon mozaikos tájnak köszönhetően. Szórványos előfordulású bennük néhány, a térségben ritkának számító faj: *Aster amellus*, *A. sedifolius*, *Gentiana pneumonanthe*, *Peucedanum officinale*. A felhagyott táblákon néhol terjed a siskánád tippán, évekre – évtizedekre konzerválva ezzel a növényzetet.

A tervezési terület növényzetének jellemzése

A tervezési terület Tállya közelében, a településtől északkeleti irányban helyezkedik el. A Zemplén déli lankáinak aktuális vegetációját döntően szőlőültetvények vagy a szőlők regenerációval keletkező félszáraz gyepek, cserjések alkotják. A bányaudvar területén döntően a köves felszíneken jellemző ritkás, pionír vegetáció található, míg a peremi részeken felhagyott, degradált gyepek, cserjések találhatók, bokorerdő fragmentumokkal.

A tervezési területen és közvetlen környezetében a következő élőhely típusok fordulnak elő:

3.6.1.1. Nyitott bánya felületek

A bányaudvar, valamint annak környékén 10-20 m-es sávban fordul elő ez az élőhely. A bányafalán és az udvarban az állandó bolygatás miatt kevés növény fordul elő, míg a peremterületeken főleg pionír fajokat (*Lappula squarrosa*, *Arenaria serpyllifolia*, *Erophila verna*, *Trifolium arvense*) illetve a megsemmisített élőhelyek néhány túlélőjét (*Artemisia absinthum*, *Stachys recta*) találhatjuk meg. A bányaterület regenerációja meglehetősen lassú folyamat, de a propagulumforrások közelsége segíti a regenerálódást. A szukcesszió során a felhagyott bányaudvaron cserjék (*Cornus sanguinea*, *Prunus spinosa*, *Rosa canina*) jelentek meg.

A területen talált növényfajok:

Acer campestre, *Bromus tectorum*, *Stachys recta*, *Lappula squarrosa*, ***Erysimum odoratum***, *Rumex crispus*, *Bromus hordaceus* subsp. *hordaceus*, *Arenaria serpyllifolia*, *Erophila verna*, *Trifolium arvense*, *Campanula bononensis*, *Melandrium album*, *Arabis turrata*, *Verbascum phlomoides*, *Artemisia absinthum*

2.ábra: A bányaterület felhagyott részein pionír vegetációval mozaikoló cserjés foltok jellemzőek

3.6.1.2. spontán cserjésedő területek

A bányaperem környezetében foltokban jelentkező élőhely, mely a bolygatott, de már talajfelszínnel rendelkező termőhelyen alakult ki. A peremeken változó záródású cserjések (*Prunus spinosa*, *Cornus sanguinea*, *Crataegus monogyna*) alakultak ki a szukcesszió során, melyek kisebbnagyobb nyílt részekkel mozaikolnak. A nyílt területeken döntően degradált gyepek, siskanádas állományok vannak. A cserjék között mezei juhar, molyhos tölgy is megjelenik, jelezvén a bokorerdők felé haladó szukcessziót. Foltokban akácok is megjelentek. Az akác nagy fényigénye, gyors növekedése, erős vegetatív felújulása és agresszív terjeszkedése miatt gyenge társulásképeségű. Cserjeszint gyér, főleg *Rubus fruticosus* agg., *Sambucus nigra* és *Ligustrum vulgare* szórványos előfordulásával jellemezhető. Gyepszintben nitrofrekvens fajok a dominánsak (*Bromus sterilis*, *Elymus repens*, *Chelidonium majus*). Az élőhely a korábban ittlévő cseres-tölgyesek nagymértékű bolygatásával alakult ki.

3.6.1.3. idegenhonos fafajok spontán állományai

Ide sorolhatók a bánya északi peremén lévő spontán létrejött akácok, melyek szalagszerűen helyezkednek el a bányaperem bolygatott részei mentén. Az agresszívan terjedő, homogén állományokat alkotó akácok cserjeszintje gyér, aljnövényzetükben a degradációra utaló fajok fordulnak elő: *Erigeron annuus*, *Elymus repens*, *Poa trivialis*, *Bromus sterilis*, *Stellaria media*, *Ballota nigra*. Néhol fekete fenyő vagy csertölgy foltokkal mozaikolnak.

3. ábra: A bányaterület közvetlen környezetében döntően akáccal spontán erdősült területek fordulnak elő.

4. A terv vagy beruházás kedvezőtlen hatásai

4.1. A várható természeti állapotváltozás leírása a terv vagy beruházás megvalósulását követően vagy annak következtében

Az andezit fejtése külszíni műveléssel történik. A tevékenység során az élőhelyekre a gépek taposása és maga a bányászat fejt ki jelentős hatást. Előbbi tevékenység főleg az utakon, valamint a bányaterületen belül jelentkezik. A gépek általi taposás az eleve bolygatott élőhelyeket fogja érinteni, ezért az közvetlenül nem károsítja a természetes és természetközeli élőhelyeket. Az utakon közlekedő teherautók porszennyezése viszont a szomszédos élőhelyek kismértékű degradálódásához vezethet, illetve a zajszennyezés, forgalomnövekedés az állatvilágra (főleg a madárfajokra) fejt ki negatív hatást.

A kitermeléssel érintett bányaperem élőhelyeire a bányászati tevékenység fejt ki jelentős hatást. A bányászattal érintett élőhelyek teljes mértékben átalakulnak. Az élőhely fajtái szinte teljes mértékben átalakulnak, helyükön egyéves ruderalis vegetáció alakul ki. A nyílt sziklagyepek egyes fajtái a lebányászott területeket ugyan hamar rekolonizálják, de az élőhely növénytársulásai általában alapvetően átalakulnak. A terület regenerációja nagymértékben függ a rekultiváció módjától.

4.2. A Natura 2000 területen megtalálható, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása, bemutató térképmellékletekkel

4.2.1. Fajok

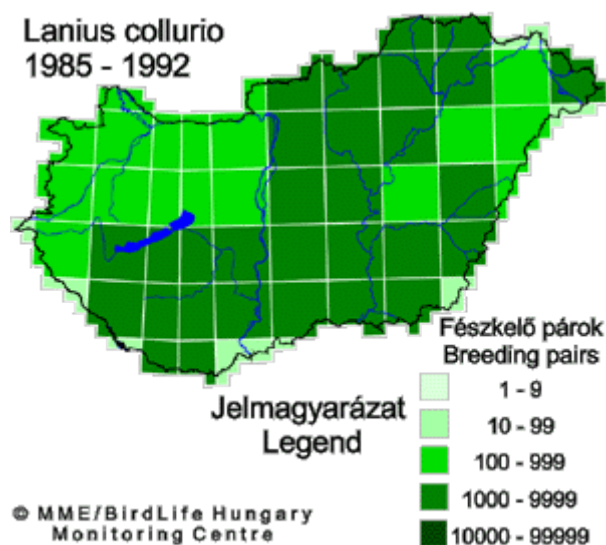
Tövisszúró gébics (*Lanius collurio*)

Elterjedési terület:

Európában a Pireneusi-félsziget déli, Skandinávia és Nagy-Britannia északi területeinek kivételével, mindenütt költ. Ázsiában Szibériáig terjed fészkelőterülete.

Hazai elterjedés:

Hazánkban a Dunántúlon, a középhegységek zárt erdeinek kivételével és az Alföldön is, megfelelő élőhelyén, mindenütt megtalálható.

4. ábra: A *Lanius collurio* hazai előfordulása (forrás: www.mme-monitoring.hu)

Élőhely:

Jellemző élőhelyei a domboldalak galagonyásai, a folyóárterek szegélyei, a bokorcsoportok, az árokparti sűrűségek, az öreg temetők, a vasúti töltéseket kísérő bokorsorok és a felhagyott bányák benőtt meddőhányói. Költ a faluszéli kertekben, gyümölcsösökben is. A hazai állományt az élőhelyül szolgáló bokrosok, mezsgyék, árokparti bokrosok irtása (különösen költési időben!) veszélyezteti. A kopár vízmosások, domboldalak, temetők bokrosításával új élőhelyeket teremthetünk számukra. Viszonylag sok fészkalja pusztul el emberi háborgatás következtében.

A faj érintettsége:

A faj rendszeres fészkelője Zemplén déli lankáinak cserjésedő gyepeinek és mezsgyéinek. A felmérés során a bányaüreg peremén lévő cserjésekből cserjéseiből került elő két fészkelő pár. Az élőhelyek alapján a tervezési területen 2-3 pár költ. Potenciális fészkelőhelyként elsősorban a terület szélein lévő cserjések megfelelőek a faj számára, mivel a bányatelek központi részei nyíltak, így ott kevés a cserjések borítása.

5. ábra: A *Lanius collurio* revírjei a tervezési területen

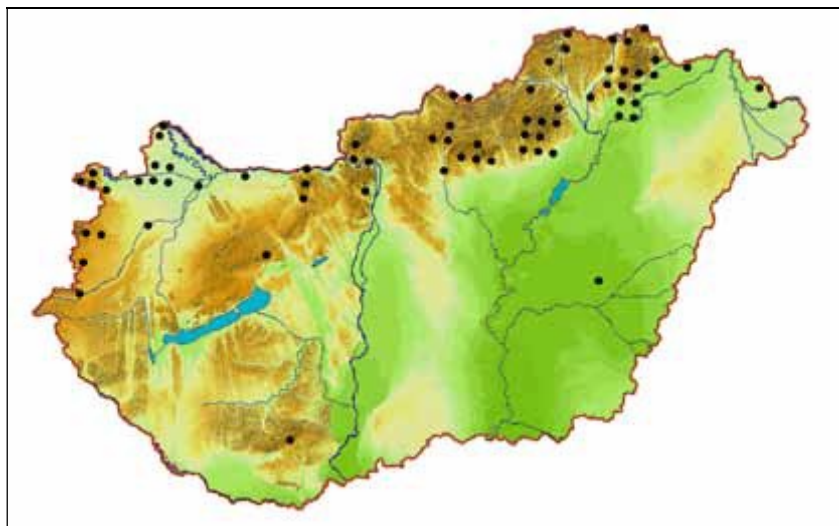
Uhu (*Bubo bubo*)

Elterjedési terület:

Hatalmas elterjedésű faj, amely a nagyobb összefüggő sík vidékek kivételével Európa legnagyobb részén megtalálható. Franciaországtól a Germán-alföldön át a Lengyel-alföldig terjedő nagy tenger melléki sík területről és a Brit-szigetektől, illetve a Kárpát-medence belső alföldi területeiről hiányzik, csakúgy, mint a norvégiai magasabb, erdő nélküli területekről is. Elsősorban az erdős, sziklás területeket kedveli, így főleg a hegy- és dombvidékekben gazdag, nagymértékben erdőszült országokban általánosan elterjedt.

Hazai elterjedés:

Hazánkban kisszámú fészkelő. Elsősorban az Északi-középhegységben fészkel, de a Dunántúli-középhegységben, a Mecsekben, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében és újabban a Soproni- és a Kőszegi-hegységben, valamint a Hanságban ismertek fészkelőpárok, de megjelent a Duna és a Körösök menti erdőkben is. Magyarországi állománya az 1960-as évektől kezdődően folyamatosan csökkent, számos hegységből mint fészkelő eltűnt. Az 1980-as évek második felében már csak 15 párból állt hazai állománya, amely ezután lassú emelkedésbe kezdett. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület szakemberei 1985–1991 között 130 fogságban nevelt, elsősorban fiatal madarat vadröptettek, illetve kilenc fiataalt adoptáltak fészekbe. 2010-ben már 60 pár fészkelőhelye volt ismert. Számos hegységbe visszatelepült és új helyeket is meghódított. Napjainkban legnagyobb számban az ország északkeleti részén költ.

6. ábra: A *Bubo bubo* hazai előfordulása (forrás: Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon)

Élőhely:

Hazánkban elsősorban a hegy- és dombvidékek erdős területeinek fészkelő madara. Az utóbbi évtizedben azonban több helyen észlelték sík vidéki erdőkben történő megtelepedését is. Elsősorban kőbányákban felhagyott és aktív egyaránt alkalmas számra –, sziklás oldalakban telepszik meg. Megtelepedését elsősorban az ilyen helyek jelenléte, és nem az erdő szerkezete vagy kora határozza meg. Fészket nem épít, legfeljebb egy kis mélyedést kapar a sziklapárkányon, talajfelszínen, ahová tojásait rakja. Az erdőben fészkelők nagyobb fák kikorhadásaiban vagy más ragadozó madarak fészkeiben költenek. Állandó madarunk, amely a telet is a fészkelőhely közelében tölti. Egy-egy fiatal példány azonban nagyobb távolságra is elkóborolhat. Ilyen példányok az Alföldön, de akár nagyvárosainkban is megjelenhetnek.

A faj érintettsége:

A bányatelken belül egy pár rendszeresen költ a bányaüreg északnyugati, régóta kitermeléssel nem érintett részén.

7. ábra: A *Bubo bubo* fészkelőhelye a tervezési területen

4.3. A Natura 2000 területen megtalálható, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek és fajok természetvédelmi helyzetében várható kedvezőtlen hatások becsült mértéke

4.3.1. Fajok

Töviszúró gébics (*Lanius collurio*)

A munkálatok során rövid ideig tartó zavarással kell számolni, mely csak akkor jelenhet veszélyt, ha a beruházás közvetlen közelében lakott fészkek találhatók. Ere azonban kicsi az esély, mivel a kapacitásbővítéssel érintett terület csak kismértékben alkalmas a faj fészkelésére. A potenciális fészkelőhelyek a tervezett tevékenység helyétől messzebb (kb. 50 m) található.

Az emberi jelenlét költési időben megghiúsíthatja a faj fészkelését, de a kitermelés során az csak a bányaudvarra korlátozódik, a bányaperemen lévő cserjésekben nem lesz jellemző az emberi jelenlét.

Uhu (*Bubo bubo*)

A területen egy pár uhu fészkel a bánya északnyugati részén lévő sziklafal peremén egy tölgy tövében. A tervezett bányászat a terület déli részét érinti, a gépek mozgása a faj fészkelőhelyétől kb. 100 m-re fog történni. Tapasztalatok szerint az uhu nem érzékeny a bányászati tevékenységekre, kivéve, ha azok a fészkek közelében vannak. A kitermeléshez kötődő munkálatok a fészektől távolabb zajlanak, így valószínűleg nem fognak a faj számára zavaró hatást kifejteni.

4.3.3. A tevékenységgel érintett, a kijelölés alapjául szolgáló fajok egyedeinek száma, állománysűrűsége vagy az érintett terület nagysága

Fajok	egyedsűrűség	állomány nagyság a Natura 2000 területen (pár)
Lanius collurio	n.a.	500-1000
Bubo bubo	n.a.	10-15

4.3.4. Az egyedek vagy a terület szerepe a faj védelme tekintetében

Töviszúró gébics (*Lanius collurio*)

A tevékenységgel érintett terület közelében a faj 2-3 párban fészkel. Az Natura 2000 terület felhagyott, cserjésedő gyepeiben, mezsgyéken gyakori fészkelő faj. A beruházással érintett terület szerepe a faj különleges madárvédelmi területen értelmezett védelme szempontjából így kevésbé jelentős. A faj országos állománya tekintetében a beruházással érintett terület szerepe a faj védelme szempontjából szintén nem jelentős.

Uhu (*Bubo bubo*)

Bár a faj hazai állománya az utóbbi évtizedekben örvendetesen gyarapodott, még napjainkban is alig több mint 80 pár a fészkelő állomány. Az érintett Natura 2000 területen 10-15 pár fészkel, így hazai viszonylatban a zempléni állomány jelentősnek számít. Az alacsony magyarországi állomány miatt minden egyes pár megtelepedésének, megvédésének jelentősége nagy, így a tervezési területen lévő pár fennmaradása is biztosítva kell legyen.

4.3.5. A faj veszélyeztetettségi foka (IUCN Vörös Könyv veszélyeztetettségi kategóriái szerinti besorolás, közösségi vagy kiemelt közösségi jelentőség, országosan védett vagy fokozottan védett besorolás stb.)

Faj	IUCN Vörös könyv	Berni Egyezmény	EU madárvédelmi irányelv	EU CITES	Hazai védettség
Lanius collurio	-	II.	Annex I.	+	Védett
Bubo bubo	+	II.	Annex II.	+	Fokozottan védett

4.3.6. A faj tevékenységgel érintett állományának relatív nagysága a faj hazai, európai közösségi, illetve világállományához képest

Faj	az érintett site állományához képest	hazai állományához képest	európai közösségi állományához képest
Lanius collurio	nem jelentős	nem jelentős	nem jelentős
Bubo bubo	jelentős	közepesen jelentős	nem jelentős

5. *A tevékenységgel érintett terület más Natura 2000 területekkel alkotott ökológiai hálózatának koherenciájában betöltött szerepének értékelése*

A Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel Natura 2000 terület közvetlenül érintkezik a más Madárvédelmi Területtel. Ezek a következők:

- Bodrozug-Kopasz-hegy-Taktaköz (HUBN 10001)
- Ondaská rovina (SKCHVU037)
- Slanské rvchy (SKCHVU025)

A környéken található közösségi jelentőségű területek közül a Szlovákiában található Ondaská rovina elsősorban az északi-középhegységi erdei élőhelyek és fajok megóvását szolgálja. A másik kettő madárvédelmi területen főleg az ártereken és mezőgazdasági területen élő madárfajok fordulnak elő. Mivel a régió erdőfoltokkal, patak menti ligetekkel és erdősávokkal sűrűn borított, a szóban forgó site-ok között feltételezhető az ökológiai hálózat működése.

6. *Alternatív (egyéb ésszerű) megoldások*

1.3. **A tervező, illetve beruházó által tanulmányozott alternatív megoldások bemutatása (a térbeli kiterjedés, elhelyezkedés, nagyságrend, módszer szempontjából)**

Mivel a bányaművelés csak a meglévő bányatelken belül végezhető, a tevékenység más helyszíneken nem valósítható meg, így alternatív megoldások nem jöhetnek szóba. A bányatelek határon belül a további bányászatra az a terület került kiválasztásra, mely az uhu fészkelőhelyétől a legmesszebb esik és még rentábilisan kitermelhető megtérülő közetvagyonnal rendelkezik.

1.4. **A szóba jöhető alternatív megoldások megvalósítását megnehezítő vagy kizáró okok leírása**

A tevékenység csak a jelenlegi bányatelken belül végezhető, így azon kívül nem lehetséges a zeolit kitermelése. A beruházás így helyhez kötött, más helyszíneken az eltérő tulajdonviszonyok és a bányatelek hiánya kizárja az alternatív lehetőségeket.

7. A megvalósítás indokai

A tervezett beruházás jelentős GDP termelési potenciállal rendelkezik. A bánya művelése az ország infrastruktúrájának fejlesztéséhez szükséges építési tevékenységek nyersanyag igényét szolgálja ki. A tervezett tevékenység több, különböző képzettségű munkavállaló foglalkoztatását teszi lehetővé.

A terv vagy a beruházás megvalósításának szükségszerűségét a következő indokok valamelyike támasztja alá (a kívánt rész megjelölendő)

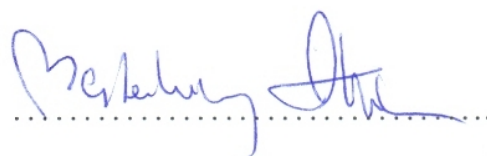
- ☐ társadalmi vagy gazdasági természetű kiemelt fontosságú közérdek (amennyiben az kiemelt jelentőségű élőhelytípust vagy fajt nem veszélyeztet)
- ☐ emberi egészség vagy élet védelme
- ☐ a közbiztonság fenntartása, megőrzése vagy helyreállítása
- ☐ a környezet szempontjából kiemelt jelentőségű kedvező hatás elérése
- ☐ a fenti kategóriákba nem sorolható, egyéb kiemelt fontosságú közérdek (amennyiben az kiemelt jelentőségű élőhelytípust vagy fajt veszélyeztet)

8. A kedvezőtlen hatások mérséklése

1. Munkaterület nagyságának minimalizálása, a bányaperemen lévő regenerálódó élőhelyek kímélete.
2. Gyors munkavégzés, zavarás minimalizálása
3. Természetszerű élőhelyeken anyaglerakás és közlekedés mellőzése
5. A kivitelezés során bolygatott felszíneken az inváziós vagy allergén növényfajok megjelenését, megtelepedését, terjedését szükség esetén kaszálással meg kell akadályozni.

9. Kiegyenlítő (kompenzációs) intézkedések

Mivel a tervezett beruházás nem jár jelentős hatással jelölő madárfajra, így kompenzációs intézkedésre nincs szükség.

Mesterházy Attila